Forensic Science, 4'2026
ISSN: 3083-6085 (print), 3083-6093 (online)

УДК 340.5
DOI https://doi.org/10.32782/forensic.science.2026.4.2

Валентина Апанасенко
завідувач відділу будівельних, земельних та оціночних досліджень,
Науково-дослідний центр незалежних судових експертиз
Міністерства юстиції України
https://orcid.org/0009-0009-5035-9947

Наталія Приходько
головний судовий експерт відділу економічних
та товарознавчих досліджень,
Науково-дослідний центр незалежних судових експертиз
Міністерства юстиції України
https://orcid.org/0009-0009-2388-9360

КОШТОРИСНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА В БУДІВНИЦТВІ ТА ФАКТИЧНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА ПРАЦІВНИКІВ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОГЛЯДУ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА БУДІВЕЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗ

У статті розглянуто основні відмінності між двома поняттями «кошторисна заробітна плата» та «фактична заробітна плата» з погляду дотичності двох видів експертиз – будівельно-технічної та економічної. Оскільки непорозуміння щодо цих двох понять виникають на етапі призначення судово-економічної експертизи, а результати експертизи говорять про те, що фактична заробітна плата не відповідає кошторисній заробітній платі по об'єкту будівництва, то таке формулювання призводить до безпідставного обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення керівника підрядної організації.

З наведеного вбачається, що ця наукова робота може бути цікавою та корисною саме для замовників експертиз у межах кримінальних справ і судових експертів за відповідними напрямами на початку експертної діяльності як навчальний матеріал.

Метою цього дослідження є аргументація та чітке розмежування зазначених понять, доведення їх паралельного існування без перетинання та взаємозалежності під час виконання взаєморозрахунків за виконані будівельні роботи на конкретному об'єкті та нарахування фактичної заробітної плати.

Ключові слова: *кошторисна заробітна плата, фактична заробітна плата, інвесторська кошторисна документація, ціна пропозиції учасника (підрядника), взаєморозрахунки за обсяги виконаних будівельних робіт, табелі обліку робочого часу, договірна ціна.*

Постановка проблеми. У разі виконання будівельних робіт за бюджетні кошти або кошти державних і комунальних підприємств питання формування взаєморозрахунків за виконані роботи та відображення витрат на оплату праці набуває особливого значення. На практиці в межах проведення судових будівельно-технічних і судово-економічних експертиз нерідко виникають питання щодо невідповідності величини кошторисної заробітної плати, яка включається до акта приймання виконаних будівельних робіт за формою КБ-2в, та фактичної заробітної плати, що нараховується та виплачується працівникам підприємства.

Метою цього дослідження є аргументація та чітке розмежування зазначених понять, доведення їх паралельного існування без перетинання та взаємозалежності під час виконання взаєморозрахунків за виконані будівельні роботи на конкретному об'єкті та нарахування фактичної заробітної плати.

Виклад основного матеріалу. Декілька з нещодавніх звернень представників правоохоронних органів стосувалися перевірки висновків аналітичного дослідження, у якому перевіряючими було встановлено невідповідність між сумами заробітної плати, зазначеними в актах приймання виконаних будівельних робіт за формою КБ-2в, та відомостями про нараховані працівникам доходи, відображеними в бухгалтерському обліку й податковій звітності (Додаток 4ДФ до Податкового розрахунку) підрядника.

Перед експертом фактично стояло питання, чи підтверджується документально встановлена аналітичним дослідженням невідповідність між:

– сумами заробітної плати, включеними до актів виконаних будівельних робіт;

– сумами заробітної плати, нарахованими та виплаченими працівникам;

– даними бухгалтерського обліку;

– даними податкової звітності підприємства підрядника.

Проте дослідження порушеного питання потребувало насамперед встановлення порядку формування кожного з порівнюваних показників, у тому числі нормативних підстав їх визначення та розрахунку. Судовими експертами досліджувався й аналізувався порядок нарахування заробітної плати, формування відомостей про нарахований дохід у бухгалтерському обліку та податковій звітності (Додаток 4ДФ до Податкового розрахунку). Окремо досліджувався порядок визначення кошторисного показника заробітної плати, включеного до актів за формою КБ-2в. Саме за результатом дослідження економічної природи кожного показника та нормативної бази його регулювання було отримано відповідь на поставлене питання та не були підтвердженні висновки перевіряючих.

За результатом проведеного дослідження судовими експертами було досліджено й обґрунтовано, що показник заробітної плати у складі вартості будівельних робіт за формою КБ-2в визначається відповідно до порядку ціноутворення в будівництві та умов договірної ціни. Натомість відомості додатка 4ДФ стосуються доходів, нарахованих конкретним фізичним особам роботодавцем.

Саме через достатньо часте ототожнення цих двох понять виникла необхідність чіткого розмежування «кошторисної заробітної плати» як складової вартості виконаних будівельних робіт та «фактичної заробітної плати» як винагороди за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці.

До огляду пропонуються два дотичні погляди – експерта-економіста й експерта-будівельника, – за допомогою яких спостерігатиметься паралельний рух та співіснування двох понять, що ніколи не перетинаються, на кшталт паралельних ліній у геометрії.

Уявимо дві дуги: одна представлятиме будівельну галузь знань, інша –економічну. Для наочності пропонуємо поглянути на схематичне зображення (рис. 1).

Розглянемо одночасно вимоги законодавства з позиції судової будівельно-технічної та судово-економічної експертиз.

Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 20.10.2016 № 281 «Про затвердження Порядку розрахунку розміру кошторисної заробітної плати, який враховується при визначенні вартості будівництва об'єктів» із метою встановлення єдиного механізму розрахунку розміру кошторисної заробітної плати, який враховується під час визначення вартості будівництва об'єктів, що споруджуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарант,

затверджено порядок розрахунку розміру кошторисної заробітної плати, який враховується під час визначення вартості будівництва об'єктів (далі – Порядок).

Врахування розміру кошторисної заробітної плати передбачено для трьох етапів в будівництві:

1) під час складання інвесторської кошторисної документації (на стадії розроблення проєктної документації) величина кошторисної заробітної плати визначається замовником (інвестором) для звичайних умов будівництва за розрядом складності робіт 3,8, але не нижче ніж середньомісячна заробітна плата в будівництві (у розрахунку на одного штатного працівника) за попередній звітний рік, що оприлюднюється центральним органом виконавчої влади в галузі статистики, збільшена на прогнозний індекс споживчих цін на поточний рік (у середньому до попереднього року), який є складовою основних прогнозних макропоказників економічного та соціального розвитку України, що схвалюються Кабінетом Міністрів України;

2) під час складання ціни пропозиції учасника (підрядника) конкурсних торгів (договірної ціни) здійснюється учасником виходячи із середньомісячної заробітної плати одного працівника в режимі повної зайнятості, яку учасник планує отримувати на об'єкті будівництва;

3) під час взаєморозрахунків за обсяги виконаних будівельних робіт розмір кошторисної заробітної плати визначається, виходячи з розміру, передбаченого в договірній ціні; уточнення розміру кошторисної заробітної плати здійснюється відповідно до умов договору підряду.

Стадія розроблення проєктної документації, у складі якої створюється кошторис, визначає для замовника будівництва приблизну величину інвестицій в будівництво об'єкта. На цьому етапі відсутні будь-які правочини та взаємовідносини між замовником будівництва та підрядником, теоретично замовник будівництва та підрядник юридично «ще не знайомі», а отже, відсутні права й обов'язки (на рис. 1 позначено як етап I).

Одночасно в підрядника є обов'язок сплачувати заробітну плату співробітникам за трудовими угодами або іншими юридичними підставами (акт про обрання на посаду, судове рішення тощо), які на стадії розроблення проєктної документації на будівництво ще не працюють на об'єкті замовника.

Для відображення витрат на оплату праці в бухгалтерському обліку підприємства основними визначальними нормами є положення, закріплені в Законі України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати».

Саме ці нормативні акти є основним підґрунтям для формування та відображення витрат на оплату праці, забезпечуючи їх відповідність вимогам бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Відповідно до статті 1 Закону України від 24.03.1995 № 108/95-ВР «Про оплату праці» заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Ціни пропозиції учасника (підрядника) конкурсних торгів формуються на підставі бухгалтерських даних підрядника та його можливостей знизити ціну робіт до мінімально прийнятного рівня з метою зацікавлення замовника будівництва. На цій стадії, як і в попередній, відсутні будь-які правочини та взаємовідносини між замовником будівництва та підрядником до етапу укладення договору підряду.

Укладанню договору підряду передує визначення договірної ціни на підставі погоджених замовником і підрядником параметрів, у тому числі величини заробітної плати, яка відповідає середньому нормативному розрядові робіт або за видами робіт, або по об'єкту будівництва в цілому, визначається виходячи із середньомісячної заробітної плати на одного працівника в режимі повної зайнятості, яку учасник процедури закупівлі (підрядник) планує отримувати на об'єкті замовлення.

Договірна ціна формується на підставі вартості будівельних робіт, до складу якої включаються прямі, загальновиробничі та інші витрати на будівництво об'єкта, прибуток, кошти на покриття адміністративних витрат будівельних організацій, кошти на покриття ризиків, кошти на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами, кошти на сплату податків, зборів, обов'язкових платежів тощо. Договірна ціна

є кошторисом вартості підрядних робіт, який узгоджений замовником, і в майбутньому використовується для проведення взаєморозрахунків після укладення договору підряду.

Тобто на етапі ІІ погодження договірної ціни є підставою укладення договору підряду з відповідною появою прав і зобов'язань у взаємовідносинах між замовником та підрядником. При цьому жодного фінансового або іншого впливу на взаємовідносини між підрядником та його працівниками в межах укладеного договору підряду не здійснюється.

Перші два етапи існують у процесі будівництва без будь-якої дотичності до факту виконання робіт та визначення їх вартості, оскільки перший випадок визначає кошторисну заробітну плату робіт, що плануються до виконання відповідно до проєктної документації, другий – кошторисну заробітну плату робіт, що плануються до виконання відповідно до умов конкретного договору підряду та проєктної документації (у тому числі дефектного акта).

Третій етап (див. рис. 1) – розмір кошторисної заробітної плати за виконані роботи – і є тією самою проблемною ділянкою в ланцюзі поступового визначення вартості виконаних будівельних робіт, яку ініціатори судової експертизи плутають із фактичними виплатами заробітної плати працівникам підприємства, що виконувало роботи за договором підряду. Заробітна плата у складі прямих витрат за актом приймання виконаних будівельних робіт (форма КБ-2в) відображає кількість відпрацьованих людино-годин за конкретними розрядами, конкретними видами робіт у конкретних обсягах виходячи із середньомісячної заробітної плати на одного працівника. Ця кількість відпрацьованих людино-годин і кошторисна заробітна плата за виконання будівельних робіт можуть не відповідати кількості відпрацьованих годин за штатним розписом (імовірність того, що зазначені величини за фактом відрізнятимуться, наближається до 100 %).

Фактичні виплати заробітної плати працівникам підприємства здійснюються роботодавцем у межах фонду оплати праці, який формується на рівні суб'єкта господарювання відповідно до вимог Кодексу законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII та Закону України від 24.03.1995 № 108/95-ВР «Про оплату праці», а також внутрішніх положень підприємства (штатний розпис, колективний договір, системи преміювання тощо).

Працівники отримують заробітну плату з фонду оплати праці підприємства, який формується за грошові кошти, отримані підрядником (суб'єктом господарювання) у процесі здійснення господарської діяльності. Основним джерелом формування фонду оплати праці є дохід (виручка) підприємства від реалізації виконаних робіт, наданих послуг або реалізованої готової продукції. У будівельній галузі такими джерелами зазвичай виступають кошти, отримані від замовників будівельних робіт відповідно до укладених договорів, актів виконаних робіт за формами КБ-2в, а також інші надходження, передбачені господарською діяльністю підприємства.

Працівник упродовж місяця може виконувати різні види робіт, зокрема будівельно-монтажні, оздоблювальні, ремонтні, бетонні, зварювальні чи інші роботи, передбачені посадовими обов'язками або виробничими завданнями. Облік виконаних робіт та відпрацьованого часу здійснюється на підставі табелів обліку робочого часу, нарядів, актів виконаних робіт та іншої первинної документації. За результатами звітного місяця працівнику нараховується заробітна плата відповідно до його посадового окладу, відрядних розцінок, а також з урахуванням премій, доплат і надбавок.

Фактична заробітна плата працівника формується окремо від кошторисної заробітної плати та нараховується підприємством відповідно до вимог трудового законодавства, штатного розпису, колективного договору, встановленої на підприємстві системи оплати праці та первинних документів з обліку праці.

У будівельній сфері підставою для нарахування заробітної плати є табелі обліку робочого часу, наряди на виконання робіт, виробничі завдання, внутрішні накази та інші документи, що підтверджують участь працівника у виконанні робіт.

Отже, основним документом для нарахування заробітної плати є табель обліку робочого часу, в якому відображається фактична кількість відпрацьованих годин працівником на відповідному об'єкті будівництва. Проте в цьому табелі не зазначається, який саме вид роботи виконаний і за якою розрядністю. Так, наприклад, той самий працівник може виконувати за 1 робочий день укла-

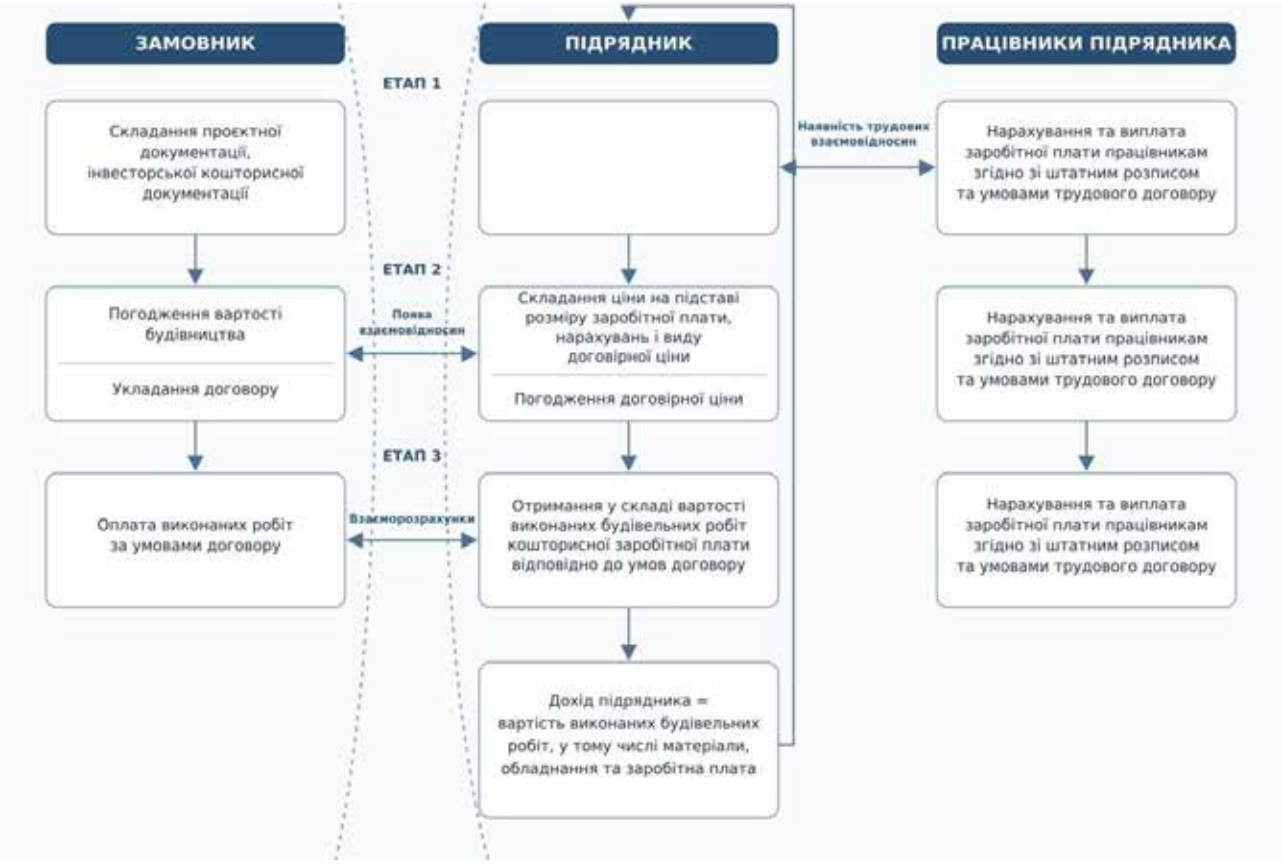

Рис. 1. Схематичне зображення взаємовідносин замовника будівництва та підрядника

дання гранітних плит на сходових площадках (із середнім розрядом робітників-будівельників 3,7) на одному об'єкті будівництва тривалістю 4 години та влаштування збірних стрічкових фундаментів з блоків і плит (із середнім розрядом робітників-будівельників 3,5) на іншому об'єкті тривалістю 4 години. Зрозуміло, що виконання першої роботи потребує більш кваліфікованого підходу, ніж виконання другої, проте за табелем робочого часу враховується виключно кількість відпрацьованих годин робітником, які будуть включені до відомості нарахування заробітної плати за місяць.

Нерідко в будівельних компаніях табелі ведуться окремо за кожним будівельним об'єктом. Це залежить від прийнятого на підприємстві порядку організації обліку.

Відповідальні особи – виконроби, майстри, начальники дільниць – щоденно вносять інформацію щодо участі працівників у виконанні робіт. У випадках тимчасової непрацездатності, відпусток, простоїв або невиходу працівника на роботу така інформація також відображається в первинних документах.

Працівники, які виконують різні види робіт, що відображаються у формах КБ-2в, отримують заробітну плату не з окремої статті «заробітна плата» у формах КБ-2в, а із загального фонду оплати праці підприємства, сформованого за результатами фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Для наочного розмежування кошторисної заробітної плати, яка включається до форми КБ-2в, і фактичної заробітної плати працівників підприємства наведемо умовний приклад (табл. 1).

У наведеному прикладі сума 30 000 грн, відображена у формі КБ-2в, є кошторисною складовою вартості будівельних робіт. 120 людино-годин у кошторисі – це обсяг роботи, який еквівалентний 15 робочим дням для одного працівника (за стандартного 8-годинного робочого дня) або ж 3 календарним тижням (якщо оцінювати повний цикл з урахуванням вихідних). Щоб перевести цей показник у зручний формат, застосовуються такі співвідношення:

– для 1 особи: 120 годин – 8 годин/день = 15 робочих днів;

Таблиця 1

Показник	КБ-2в (кошторисна заробітна плата)	Відомість нарахування заробітної плати за місяць
Вид робіт	Оздоблювальні роботи	Оздоблювальні роботи
Робочий день	8 годин	8 годин
Трудомісткість	120 людино-годин	Фактично відпрацьовано 168 годин за 1 місяць
Вартість людино-години	250 грн	Визначається окладом / тарифом (22 500 грн за 168 годин)
Розмір заробітної плати	30 000 грн	22 500 грн
Підстава формування	Кошторисні норми	Табель обліку часу, штатний розпис, накази
Призначення	Складова вартості будівельних робіт	Оплата праці працівнику

– для бригади з 2 осіб: 120 годин – 16 годин/день = 7,5 робочого дня;

– для бригади з 3 осіб: 120 годин – 24 години/день = 5 робочих днів.

Для розрахунку точної вартості цих робіт 120 необхідно помножити на кошторисну вартість однієї людино-години, яка регламентується Кошторисними нормами України, або на кошторисну вартість людино-години основного ремонтного персоналу.

Разом із тим фактична заробітна плата працівника, нарахована підприємством за результатами місяця, становить 22 500 грн відповідно до табеля обліку робочого часу, штатного розпису та внутрішніх документів підприємства.

Таким чином, показник заробітної плати у КБ-2в не є тотожним фактичній заробітній платі, виплаченій конкретному працівнику та не може безпосередньо ототожнюватися з фондом оплати праці підприємства.

Фактична заробітна плата працівника за робочий місяць є винагородою за виконану ним роботу та залежить від обсягу виконаних робіт, кваліфікації працівника, кількості фактично відпрацьованого часу, умов праці та внутрішньої системи оплати праці підприємства.

Складова заробітної плати, яка відображається у вартості будівельних робіт у кошторисній документації та актах форми КБ-2в, є розрахунковою (нормативною) величиною прямих витрат, визначених відповідно до кошторисних норм і правил ціноутворення в будівництві.

Як уже зазначалося вище, для визначення вартості виконаних обсягів робіт і проведення взаєморозрахунків за виконані будівельні роботи застосовуються такі первинні облікові документи, як-от «Акт приймання виконаних будівельних робіт» (форма № КБ-2в) і «Довідка про вартість виконаних будівельних робіт та витрати» (форма № КБ-3), які наведено в додатку 36 та додатку 37 до Настанови з визначення вартості будівництва з урахуванням змін № 1, № 2, № 3, № 4, № 5 до кошторисних норм України у будівництві «Настанова з визначення вартості будівництва», затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України «Про затвердження кошторисних норм України у будівництві» від 1 листопада 2021 року № 281 (далі – Настанова).

Документом передбачено, що розрахунок кошторисної заробітної плати здійснюється відповідно до вимог нормативно-правових актів та державних стандартів у сфері ціноутворення в будівництві, з урахуванням показників середньомісячної заробітної плати для звичайних умов будівництва за розрядом складності робіт 3,8, але не нижче ніж середньомісячна заробітна плата в будівництві (у розрахунку на одного штатного працівника) за попередній звітний рік, збільшена на прогнозний індекс споживчих цін на поточний рік (у середньому до попереднього року).

Крім того, Порядком встановлено, що для складання договірної ціни та проведення взаєморозрахунків за виконані будівельні роботи розмір кошторисної заробітної плати визначається виходячи з показників, передбачених у договірній документації та фактичних умов виконання робіт.

Вартість будівельних робіт, яка відображається в актах приймання виконаних будівельних робіт за формою КБ-2в, формується на підставі кошторисної документації та включає сукупність прямих і непрямих витрат під-

рядної організації, пов'язаних із виконанням відповідних будівельних робіт.

У формі КБ-2в заробітна плата вказується як окремий елемент у складі прямих витрат (розділ I), у тому числі заробітна плата робітників, що обслуговують машини та механізми, а також у складі загальновиробничих витрат (розділ II) і в підсумку «Разом кошторисна заробітна плата». Вона є кошторисною величиною та відшкодовується замовником підряднику у складі вартості будівельних робіт.

Інакше кажучи, заробітна плата, закладена до форми КБ-2в, є кошторисним показником вартості трудових ресурсів, необхідних для виконання певного обсягу будівельних робіт. Вона визначається ще на стадії складання проєктної документації та договірної ціни.

Наприклад, якщо кошторисом передбачено, що для виконання певного обсягу оздоблювальних робіт необхідно 120 людино-годин праці, а вартість однієї людино-години визначена у відповідному розмірі, то загальна кошторисна заробітна плата включається до вартості робіт незалежно від того, які саме працівники фактично виконували роботи та який розмір заробітної плати їм був нарахований підприємством.

Висновки. Терміни «кошторисна заробітна плата» в акті приймання виконаних будівельних робіт (форма КБ-2в) та «фактична заробітна плата», яку отримує працівник, не є тотожними; величина кошторисної заробітної плати працівника за виконану роботу не дорівнює величині фактичної заробітної плати; кошторисна заробітна плата, яка відображається у формах КБ-2в, є складовою договірної ціни будівельних робіт та використовується для взаєморозрахунків між замовником і підрядником; кошторисна заробітна плата за актами форми КБ-2в у складі вартості будівельних робіт є складовою доходу підрядника, який він отримує за результатом виконання договірних зобов'язань, яким він самостійно розпоряджається та з якого в тому числі здійснюється виплата заробітної плати працівникам відповідно до встановлених їм умов праці та вимог трудового законодавства).

Список використаної літератури:

1. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/322-08 (дата звернення: 24.09.2026).
2. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/108/95-%D0%B2%D1%80 (дата звернення: 24.09.2026).
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14 (дата звернення: 24.09.2026).
4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/z0027-00 (дата звернення: 24.09.2026).
5. Про затвердження Порядку розрахунку розміру кошторисної заробітної плати, який враховується при визначенні вартості будівництва об'єктів : Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 20.10.2016 № 281. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1469-16#Text (дата звернення: 24.09.2026).
6. Кошторисні норми України. Настанова з визначення вартості будівництва. Зі змінами : Наказ Міністерства розвитку громад та територій від 01.11.2021 № 281. URL: https://www.minregion.gov.ua (дата звернення: 24.09.2026).
7. Кошторисні норми України. Ресурсні елементні кошторисні норми на ремонтно-будівельні роботи. Вказівки щодо застосування ресурсних елементних кошторисних норм на ремонтно-будівельні роботи : Наказ Міністерства розвитку громад та територій України 15.06.2021 № 156. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/document.html?id_doc=95512/ (дата звернення: 24.09.2026).
8. Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2005 року № 668. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/668-2005-п#Text (дата звернення: 24.09.2026).

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (1971). Labor Code of Ukraine: Code of Ukraine; Law, Code dated December 10, 1971 No. 322-VIII. Database "Legislation of Ukraine". Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/go/322-08 [in Ukrainian].

2. Verkhovna Rada of Ukraine (1995). On Remuneration of Labor: Law of Ukraine dated March 24, 1995 No. 108/95-VR. Database “Legislation of Ukraine”. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/go/108/95-%D0%B2%D1%80 [in Ukrainian].
3. Verkhovna Rada of Ukraine (1999). On Accounting and Financial Reporting in Ukraine: Law of Ukraine dated July 16, 1999 No. 996-XIV. Database “Legislation of Ukraine”. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14 [in Ukrainian].
4. Verkhovna Rada of Ukraine (1999). On Approval of the National Accounting Regulation (Standard): Order; Ministry of Finance of Ukraine dated December 31, 1999 No. 318. Database “Legislation of Ukraine”. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/go/z0027-00 [in Ukrainian].
5. On Approval of the Procedure for Calculating the Amount of Estimated Wages to be Taken into Account in Determining the Cost of Construction of Objects: Order of the Ministry of Regional Development, Construction, Housing and Communal Services of Ukraine dated October 20, 2016 No. 281. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1469-16#Text [in Ukrainian].
6. Cost Estimation Norms of Ukraine. Guidelines for Determining the Cost of Construction. As amended. Order of the Ministry of Communities and Territories Development of Ukraine dated November 01, 2021 No. 281. Retrieved from: https://www.minregion.gov.ua [in Ukrainian].
7. Cost Estimation Norms of Ukraine. Resource Element Cost Estimation Norms for Repair and Construction Works. Instructions for the Application of Resource Element Cost Estimation Norms for Repair and Construction Works. Order of the Ministry of Communities and Territories Development of Ukraine dated June 15, 2021 No. 156. Retrieved from: https://online.budstandart.com/ua/catalog/document.html?id_doc=95512/ [in Ukrainian].
8. On Approval of General Conditions for the Conclusion and Execution of Construction Contracts in Capital Construction: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 01, 2005 No. 668. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/668-2005-п#Text [in Ukrainian].

Valentyna Apanasenko, Nataliia Prykhodko. Budgeted wages in construction and actual employee wages: aspects of formation, accounting, and analysis from the perspective of forensic economic and forensic construction-technical expert examinations

The article examines the key differences between the concepts of “estimated wages” and “actual wages” in the context of the intersection between two types of expert analysis: construction-technical and economic. Since misunderstandings regarding these concepts often arise when a forensic economic examination is ordered—and findings indicating a discrepancy between actual and estimated wages for a construction project can lead to unfounded criminal charges against the head of a contracting organization—clarifying this distinction is crucial. It follows from the foregoing that this research paper may be of interest and utility—specifically as educational material—to those commissioning expert examinations in criminal cases and to forensic experts in the relevant fields who are just beginning their professional practice.

Keywords: *estimated wages, actual wages, investor’s cost estimate documentation, bidder’s (contractor’s) offer price, settlements for volumes of construction work performed, time sheets, contract price.*

Дата першого надходження статті до видання: 25.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.10.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 18.11.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)